TAHTA

6. Sınıf · Türkçe

DERS ÖZETİ · DİL BİLGİSİ VE ANLAM BİLGİSİ

Fiiller

Fiil, bir işi, oluşu veya durumu bildiren ve çekime girebilen sözcüktür. Bu özette **fiil nedir, iş-oluş-durum fiili ve fiil kökü** konularını tek sayfada tekrar edersin.

1 Fiil Nedir?

- İş, oluş veya durum bildirir
- Çekim eki alabilen sözcüktür
- mak/mek testiyle anlaşılır
- Masa gibi isimler fiil değildir

2 -mak/-mek Testi

- Sözcüğe -mak/-mek eklenir
- Anlamlı çıkarsa fiildir
- koş → koşmak, fiildir
- masa → masamak, fiil değildir

3 İş - Oluş - Durum Fiili

- İş fiili: nesne alır, önüne onu gelir
- Oluş fiili: kendiliğinden değişim
- Durum fiili: nesne almaz, hâl bildirir
- Örnek: yazmak, sararmak, uyumak

4 Fiil Kökü ve Gövdesi

- Kök: fiilin anlamlı en küçük parçası
- yaz-mak → kök yaz-
- Köke yapım eki gelince gövde: yazdır-
- Basit fiil: yapım eki almamış kök

5 Olumlu, Olumsuz, Soru

- Olumsuzluk eki her zaman -me/-ma
- gel-me-di örneği
- Soru eki mi fiile eklenir
- Geldi mi? örneği

İş, Oluş, Durum Fiili Karşılaştırması

Tür	Tanım	Örnek Fiiller	Örnek Cümle
İş fiili	Nesne alabilir, önüne onu gelir	yazmak, okumak	Ali topu attı.
Oluş fiili	Kendiliğinden gerçekleşen değişimi bildirir	büyümek, sararmak	Elmalar olgunlaştı.
Durum fiili	Nesne almaz, öznenin hâlini bildirir	uyumak, koşmak	Kedi pencerede uyudu.

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Fiiller: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1 - İŞ FİİLİ

"Ece mektubu yazdı." cümlesindeki fiili ve türünü bul.

1. "Yaz" sözcüğüne -mak eki getir: yazmak, fiildir.
2. "Onu yazdı" denebilir, nesne alır; iş fiilidir.

Cevap: Fiil: yazdı, tür: iş fiili.

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2 - OLUŞ FİİLİ

"Yapraklar sarardı." cümlesindeki fiili ve türünü bul.

1. "Sarar" sözcüğüne ek getir: sararmak, fiildir.
2. Bu değişim kendiliğinden olduğu için oluş fiilidir.

Cevap: Fiil: sarardı, tür: oluş fiili.

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3 - DURUM FİİLİ

"Kedi divanda oturuyor." cümlesindeki fiili ve türünü bul.

1. "Otur" sözcüğü oturmak olur, fiildir.
2. "Onu oturuyor" denmez; kedi bir hâlde, durum fiilidir.

Cevap: Fiil: oturuyor, tür: durum fiili.

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4 - FİİL KÖKÜ

"Yazdı" sözcüğünün fiil kökünü bul.

1. Sözcüğü mastar ekiyle yaz: yazmak.
2. "-mak" ekini çıkar, geriye yaz- kalır.

Cevap: Fiil kökü: yaz-.

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5 - OLUMSUZ FİİL

"Geldi" fiilinin olumsuz biçimini yaz.

1. Fiil olumsuzluk eki her zaman -me/-ma'dır.
2. "Gel" köküne bu eki ekle: gelmedi.

Cevap: Gelmedi.

TAHTA

6. Sınıf · Türkçe

MİNİ TEST

Fiiller: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad: Tarih: Doğru / Yanlış:

1. "Çiçekler açtı." cümlesindeki fiilin türü nedir?

A) İş fiili **B)** Oluş fiili
C) Durum fiili **D)** Fiil yoktur

2. "Kardeşim çok güldü." cümlesindeki fiilin türü nedir?

A) İş fiili **B)** Oluş fiili
C) Durum fiili **D)** İsim

3. "Okumak" sözcüğünün fiil kökü nedir?

A) oku- **B)** okum-
C) okuma- **D)** ok-

4. Fiil olumsuzluk eki hangisidir?

A) değil **B)** yok
C) -mak/-mek **D)** -me/-ma

5. "Masa" sözcüğü neden fiil değildir?

A) Çünkü çok kısadır
B) Çünkü ünlüyle biter
C) Çünkü çoğuldur
D) Çünkü -mak eki alınca anlamlı sözcük oluşmaz

6. "Çocuk topu attı." cümlesindeki fiilin türü nedir?

A) Oluş fiili **B)** Durum fiili
C) İş fiili **D)** İsim

7. "Elmalar olgunlaştı." cümlesindeki fiilin türü nedir?

A) İş fiili **B)** Oluş fiili
C) Durum fiili **D)** Fiil yoktur

8. "Yazdı" sözcüğünün fiil kökü nedir?

A) yazd- **B)** yaz-
C) yazı- **D)** yazma-

9. "Kedi pencerede uyudu." cümlesindeki fiilin türü nedir?

A) İş fiili **B)** Oluş fiili
C) Durum fiili **D)** İsim

10. Basit fiil nedir?

A) Yapım eki almamış kök hâlindeki fiildir
B) Birden fazla sözcükten oluşan fiildir
C) Sadece olumsuz fiildir
D) Sadece soru fiilidir

Cevap anahtarı

1. B · Çiçeğin açması kendiliğinden gerçekleştiği için oluş fiilidir.

2. C · "Onu güldü" denmez; fiil nesne almaz, durum fiilidir.

3. A · Mastar eki -mak çıkarıldığında geriye oku- kalır.

4. D · Fiil olumsuzluğu her zaman -me/-ma ekiyle yapılır.

5. D · "Masamak" anlamlı bir sözcük olmadığı için masa fiil değildir.

6. C · "Onu attı" denebilir; fiil nesne alır, iş fiilidir.

7. B · Olgunlaşma kendiliğinden gerçekleşen bir değişimdir, oluş fiilidir.

8. B · Mastar eki -mak eklenip çıkarıldığında geriye yaz- kalır.

9. C · Kedi bir hâl içinde kaldığı için bu bir durum fiilidir.

10. A · Basit fiil, kök hâlinde kalan ve yapım eki almamış fiildir.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:
tahtaapp.com/blog/dersler/6-sinif-turkce-fiiller-konu-anlatimi